

Vejledning skoleledere på ungdomsuddannelser

Der er oprettet en National Klageinstans mod Mobning, som Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) varetager. Elever og mindreårige elevers forældremyndighedsindehavere (herefter benævnt forældre) kan klage til Den Nationale Klageinstans mod Mobning hos DCUM, hvis uddannelsessteder ikke har en antimobbestrategi og herunder en strategi for digital mobning, eller hvis elever og forældre ikke oplever, at skolen gør nok for at stoppe mobning eller lignende, [jf. "Lovbekendtgørelse nr. 316 af 05/04 2017 om elevers og studerendes undervisningsmiljø"](#).

Sådan bliver uddannelsesstedet klar

Skoleledere skal være opmærksomme på, at skolebestyrelsen skal udarbejde en antimobbestrategi for uddannelsesstedet, som også skal indeholde en strategi for digital mobning. Der kan findes inspiration til arbejdet på [DCUM's hjemmeside](#).

Da alle uddannelsesstedets medarbejdere kan modtage henvendelser om mobning, er det vigtigt, at alle medarbejdere ved, hvordan de skal reagere på henvendelserne eller på hvis de observerer mobning eller lignende. Der findes en vejledning med titlen ["Hvornår er det mobning?"](#), som skolen eller uddannelsesstedets medarbejdere kan læse og orientere sig i.

Skoleledere kan med fordel drøfte og tilrettelægge uddannelsesstedets interne sagsgang, det interne arbejdsflow og hvem der skal fungere som klageansvarlig i tilfælde af klager med uddannelsesstedets bestyrelse, idet de har det endelige ansvar for, at klager behandles korrekt.

Når uddannelsesstedet modtager en henvendelse om mobning eller lignende

Hvis uddannelsesstedet vurderer, at en henvendelse omhandler mobning eller lignende, skal skolelederen straks træffe de her-og-nu-foranstaltninger, der er nødvendige for, at der kan gribes ind overfor de konstaterede problemer. Skolelederen skal sørge for, at der udarbejdes en handlingsplan senest 10 arbejdsdage efter, at uddannelsesstedet eller skolebestyrelsen er blevet opmærksom på et problem med mobning eller lignende. Fristen på 10 dage løber fra det tidspunkt, hvor en medarbejder på uddannelsesstedet eller fra bestyrelsen bliver gjort bekendt med et problem.

Handlingsplanen er et dokument, som kort ridser op, hvordan den givne problemstilling med det psykiske undervisningsmiljø tænkes løst i form af en beskrivelse af de handlinger, der vurderes at være nødvendige for effektivt at bringe problemerne til ophør. Ofte vil handlingerne berøre flere elever, da mobning og lignende er udtryk for et utrygt fællesskab og ikke kan isoleres til én elev. Ved at skrive ned, hvordan problemerne forsøges løst, kan der skabes en fælles retning for det genoprettende arbejde. Der er ingen øvrige formkrav til handlingsplanen. Berørte elever og evt. forældre til elever under 18 år skal informeres om indholdet af handlingsplanen og om eventuelle her-og-nu-foranstaltninger. Dermed bruges dokumentet også til at skabe en gennemsigtighed for elever og forældre i forhold til uddannelsesstedets håndtering af situationen.

Foranstaltningerne i handlingsplanen kan være kort- eller langsigtede og kan ligge på skole-, klasse- eller individniveau. Skolen vurderer selv, hvilke konkrete indsatser der bedst muligt kan løse problemerne. De konkrete indsatser kan fx være (ej udtømmende):

- Udarbejdelse og efterlevelse af fælles retningslinjer for god klasseledelse
- Fokus på relationskompetencer og inkluderende fællesskaber fx gennem fællesskabende didaktikker og refleksion over relationen til elever gennem videooptagelser
- Indsættelse af ekstra lærer/pædagog i udvalgte timer
- At sætte mobning og klassens trivsel på dagsordenen til møder med forældre og personalemøder samt aftale opfølgingsaktiviteter.

Hvornår kan man klage?

Elever og mindreårige elevers forældre kan klage til skolen eller direkte til Den Nationale Klageinstans mod Mobning, hvis fx:

- elever og forældre ikke oplever, at uddannelsesstedet gør nok for at stoppe mobning eller lignende
- uddannelsesstedet ikke har en antimobbestrategi og herunder en strategi for digital mobning.
- uddannelsesstedet ikke har foretaget de midlertidige her-og-nu-foranstaltninger, der er nødvendige for at gribe ind i forhold til konstaterede problemer frem til iværksættelsen af handlingsplanen
- uddannelsesstedet ikke har udarbejdet eller gennemført den vedtagne handlingsplan, eller at handlingsplanen ikke er tilstrækkelig til at løse problemet
- uddannelsesstedet ikke har informeret de berørte elever og forældre om, hvilke tiltag de har vedtaget.

Klagen skal være begrundet og kan være både mundtligt og skriftligt.

Klagen skal desuden være aktuel, dvs. at en klage skal omhandle det uddannelsessted, som eleven går på på det tidspunkt der klages. Man kan således ikke klage over mobning eller lignende på tidligere uddannelsessteder.

Håndtering af klagen

Enhver medarbejder på uddannelsesstedet kan modtage en klage, og det er derfor vigtigt, at alle ved, hvordan de skal reagere, og hvem der skal behandle klagen. Som udgangspunkt er det skolebestyrelsen, der skal behandle klager over uddannelsesstedet. Den pågældende bestyrelse kan dog vælge at uddelegere kompetencen til eksempelvis skolelederen. Hvis en skoleleder modtager en klage, skal vedkommende kvittere for modtagelsen enten skriftligt eller mundtligt og fortælle om den videre proces. Hvis klagen kommer fra en elev under 18 år, skal forældrene også have en kvittering for klagen. Hvis det er skolebestyrelsen, som skal behandle klagen, skal skolelederen sørge for, at klagen inklusiv al relevant dokumentation bliver fremsendt. Som skoleleder, der skal behandle klagesager vedrørende mobning eller

lignende, kan man læse mere om fremgangsmåden [her](#). Når sagen er blevet tilstrækkeligt oplyst, og eleven samt evt. forældrene er blevet inddraget, skal skolelederen vurdere, om klagen skal have "medhold", "delvist medhold" eller "ikke medhold".

- "Medhold": Medhold betyder, at den, der er ansvarlig for klagebehandlingen, giver klager ret i samtlige klagepunkter. Afgørelsen og planen for det videre arbejde sendes til klager, og klager kan kommentere på dette inden 20 kalenderdage. Hvis klager er tilfreds med afgørelsen og planen, bortfalder klagen. Hvis klager ikke er tilfreds med afgørelsen, skal den, der er ansvarlig for klagebehandlingen, sende klagen videre til klageinstansen, som vil vurdere klagen.
- "Delvist medhold": Delvist medhold betyder, at den, der er ansvarlig for klagebehandlingen, kun giver klager ret i dele af klagepunkterne. Afgørelsen og planen for det videre arbejde sendes til klager, og klager kan kommentere på dette inden 20 kalenderdage. Hvis klager er tilfreds med afgørelsen og planen, bortfalder klagen. Hvis klager ikke er tilfreds med afgørelsen, skal den, der er ansvarlig for klagebehandlingen, sende klagen videre til klageinstansen, som vil vurdere klagen.
- "Ikke medhold": Ikke medhold betyder, at den ansvarlige for klagebehandlingen ikke giver klager ret i sine klagepunkter, men derimod mener, at uddannelsesstedet har handlet tilstrækkeligt i situationen. Afgørelsen sendes til klager, og klager kan kommentere på dette inden 20 kalenderdage. Hvis klager er tilfreds med afgørelsen, bortfalder klagen. Hvis klager ikke er tilfreds med afgørelsen, skal den, der er ansvarlig for klagebehandlingen, sende klagen videre til klageinstansen, som vil vurdere klagen.

Mulige afgørelser af en klage

Den Nationale Klageinstans mod Mobning vil vurdere, om uddannelsesstedet har overholdt sine handlepligter, og træffe en skriftlig afgørelse herom. Der er tre mulige udfald:

- Afvisning: Dette sker hvis klageinstansen vurderer, at den ikke kan behandle klagen. Det kan fx være, hvis klagen handler om forhold på et uddannelsessted, hvor eleven ikke længere går.
- Godkendelse (stadfæstelse): Hvis klageinstansen vurderer, at den, der behandlede klagen lokalt, har truffet en rigtig beslutning i sagen, vil klageinstansen godkende den lokale afgørelse.
- Ændring: Hvis klageinstansen vurderer, at den, der behandlede klagen lokalt, ikke har truffet den rigtige beslutning i sagen, kan klageinstansen ændre den lokale afgørelse.

Hvis klageinstansen endda vurderer, at skolen eller uddannelsesstedet ikke har overholdt lovens handlepligter, kan den udstede påbud til de ansvarlige, som for privat- og friskoler og ungdomsuddannelser er skolebestyrelsen. Klageinstansen vil fastsætte en rimelig frist for efterlevelse af påbuddet, hvilket normalt er mindst 14 dage. Et påbud betyder, at de initiativer, som påbuddet lyder på, skal igangsættes, hvilket kan være konkrete initiativer til at stoppe mobningen eller lignende på skolen. Påbuddet vil ofte kræve, at skolen dokumenterer indsatsen af hensyn til klageinstansens opfølgning.

Sanktioner

Den Nationale Klageinstans mod Mobning kan anbefale sanktioner, hvis den har givet et påbud, som ikke er blevet udført inden fristen. Sanktionerne er forskellige alt efter, om der er tale om en kommunal skole dvs. folkeskole eller en selvejende skole dvs. privat- eller friskole eller en ungdomsuddannelse.

For selvejende skoler (privat- og friskoler samt ungdomsuddannelser):

Undervisningsministeren kan efter anmodning fra klageinstansen tilbageholde tilskud til selvejende skoler, som indenfor en rimelig frist ikke har efterlevet et udstedt påbud. Tilbageholdelsen af tilskud kan vare, indtil påbuddet er efterlevet og i nogle tilfælde helt bortfalde.

Klageinstansen fastsætter størrelsen på tilbageholdelsen af tilskud, som vil blive fastsat under hensyn til uddannelsesstedets økonomi, og der vil oftest ikke være tale om større beløb end op til 100.000 kroner, som vil være ved særligt grove tilfælde. Et særligt groft tilfælde er eksempelvis, hvis ledelsen har været opmærksom på, at mobning og lignende har fundet sted, men ikke har grebet ind, på trods af alvorlige konsekvenser for berørte elever og forældre.